

Agriculture and Recent Economic Conditions: Experience and Perspective. (Rolnictwo a współczesne warunki ekonomiczne: doświadczenia i perspektywy). San Francisco 1959, Fed. Reserve Bank of San Francisco, s. 56.

Praca została wykonana na zlecenie i przy udziale Banku Federalnego w San Francisco oraz Departamentu Handlu w Waszyngtonie. Omawia ona sytuację i perspektywy rolnictwa amerykańskiego w tamtejszej gospodarce narodowej oraz sytuację w jakiej znajdują się amerykańscy farmerzy. Pracę kończą wnioski pod adresem polityki państwowej i encyklopedyczny wyciąg z federalnego programu rolnego oraz bibliografia.

BAJNER R., KEPNER R. A., BERGER E. L.: **Osnovy sielkocchozajstwiennoj tiechniki** (Zagadnienia techniki rolniczej). Moskwa 1959, Sielchozgis, s. 522.

Tłumaczenie pracy amerykańskiej pt. „Principles of Farm Machinery”, w której jeden z rozdziałów poświęcono wydajności i ekonomicznej efektywności oraz analizie kosztów nabycia i eksploatacji maszyn rolniczych.

BANDINI M: **Economia agraria** (Ekonomika rolna). Turyn 1959, Un. Tip. — Ed. Torinese, s. 755.

Jako VI tom Włoskich Opracowań Ekonomicznych ukazała się obszerna praca omawiająca — na tle ogólnej ekonomiki — problemy ekonomiki rolnej. Szczegółowo zostało naświetlone formowanie zagadnień agrarnych we Włoszech, ich poszczególne elementy: ziemia, prawo własności, gospodarstwa rolne, uprawa, hodowla, przemysł rolny, praca i środki produkcji itd. oraz systemy rolne w Europie zachodniej, ZSRR i krajach Europy wschodniej, Ameryce, Afryce, krajach Wschodu, wreszcie w Australii.

Beiträge zur Entwicklung der sozialistischen Landwirtschaft. (Przyczynki do rozwoju socjalistycznego rolnictwa). Berlin 1958, Deutscher Bauernverlag, s. 140.

Sprawozdanie z konferencji Wydziału Rolniczo-Ogrodniczego Uniwersytetu Karola Marksa w Lipsku z 1958 r.: zawiera referaty na temat rozwoju socjalistycznego rolnictwa w NRD, szczególnie spółdzielczości produkcyjnej, stacji maszynowych i państwowych gospodarstw rolnych oraz niektórych kierunków produkcji (uprawa kukurydzy i traw, polowa uprawa warzyw, zagadnienia hodowlane).

Bayerische Agrargeschichte. Die Entwicklung der Land- und Forstwirtschaft seit Beginn des 19. Jahrhunderts (Historia rolnictwa w Bawarii. Rozwój gospodarki rolnej i leśnej od początku 19 w.). München 1954, Bayerischer Landwirtschaftsverlag, s. XII, 916.

Obszerna i wszechstronnie ujęta (opracowanie zbiorowe) monografia omawiająca rozwój rolnictwa bawarskiego w okresie półtora wieku. Dotyczy ona szeroko ujętych zagadnień: jakości gleby, uprawy roli i roślin, hodowli, szkolnictwa i doradztwa zawodowego, szkolnictwa wyższego i literatury rolniczej, życia na wsi, łowiectwa oraz gospodarki leśnej.

Brockhaus ABC der Landwirtschaft in 2 Bänden (ABC rolnictwa w dwu tomach). Lipsk 1957—8, Veb. F. A. Brockhaus, t. I s. 768, t. II s. 769—1548,

Encyklopedia zawierająca 9000 haseł z zakresu nauki i praktyki rolniczej, opracowana przez licznych naukowców i praktyków. Uwzględnia najnowsze doświadczenia oraz osiągnięcia naukowe, aktualne dane statystyczne oraz podaje wyczerpującą literaturę przedmiotów przy trudniejszych hasłach. Praca przydatna zarówno praktykom jak uczącym się i nauczającym rolnictwa.

BUSCH W.: **Landwirtschaftliche Betriebslehre.** (Organizacja i zarządzanie gospodarstw rolnych). Essen 1958, Verl. W. Girardet, s. 331.

Praca profesora nauki organizacji i zarządzania przedsiębiorstw rolnych Uniwersytetu w Getyndze stanowi pierwszorzędnie opracowany podręcznik stojący na wysokim poziomie naukowym acz dostosowany do kapitalistycznych stosunków NRF. Traktuje on przede wszystkim o pracy jako podstawowym i będącym w minimum w tamtejszych warunkach składniku kosztów prowadzenia gospodarstw oraz o glebie i koniecznych nakładach. Całość opracowana pod kątem widzenia praktycznych wskazówek dla racjonalizacji gospodarstw rolnych. Systematyczny wykład analizy nakładów i wyników umożliwia dokonywanie oceny każdego przedsiębiorstwa i wykrywanie błędów w jego prowadzeniu. Praca jest bogato zaopatrzona we wzory, kalkulacje, obliczenia, schematy i wykresy.

COLLIER A.: **The crofting problem** (Problemy małych gospodarstw). Cambridge 1953, The Univ. Press, s. 191.

Crofting — tradycyjna forma dzierżawy drobnych gospodarstw rolnych w Szkocji. W pracy omówiono warunki i zmiany socjalne i ekonomiczne (w rozwoju historycznym od 1880 r.) — tej formy gospodarowania. Podano również wskazówki i praktyczne rady mające na celu polepszenie sytuacji materialnej gospodarstw tego typu.

GEUTING H.: **Grundlagen und Methodik des landwirtschaftlichen Betriebsvergleichs** (Podstawy i metoda analizy porównawczej przedsiębiorstw rolnych). Bad Godesberg 1955, AID, s. 166.

Jedna z serii prac Instytutu Badającego Zagadnienia Przedsiębiorstw i Pracy w Rolnictwie. Po wprowadzeniu w podstawowe pojęcia, to jest cele i sposoby analizy porównawczej, autor zajmuje się analizą tej metody w zastosowaniu do gospodarstw rolnych pod dwoma kątami widzenia: problemu porównywalności oraz dokonywania analiz, m. in. jako środka pomocniczego przy zarządzaniu gospodarstwami i doradztwie.

GOMES CH.: **Agrarna problema wo frankistskoj Ispanii** (Problem agrarny we frankistowskiej Hiszpanii). Moskwa 1959, Socekiz, s. 192.

Referat Gomesa na III Plenum KC Kompartii Hiszpanii (IX. 1957 r.) zawiera omówienie sytuacji oraz węzłowych zagadnień rolnictwa hiszpańskiego na tle zjawiska nożyc cen artykułów rolnych i przemysłowych, rozwoju stosunków kapitalistycznych w rolnictwie i wycisku przez finansową oligarchię, zmian struktury społecznej na wsi, szczególnie po wojnie domowej 1951 r. Referat uzupełniają następujące materiały: projekt uchwał proponowanych przez Komunistyczną Partię Hiszpanii wraz z uchwałą dotyczącą całokształtu zagadnień rolnictwa hiszpańskiego, a mianowicie podziału ziemi, kolonizacji, koncentracji własności, słusznych cen, sprawiedliwych podatków, kredytu oraz odezwą do robotników rolnych i chłopów. Wydawnictwo zawiera ponadto załączniki z bogatym materiałem statystycznym.

GOTOWSKIJ I. T.: **Ziemielnaja renta.** Razwitijs kapitalizma w sielskom chozjaistwie (Renta gruntowa. Rozwój kapitalizmu w rolnictwie). Mińsk 1959, Izd. Biełgosuniw. im. W. I. Lenina, s. 37.

Praca wydana dla wyższych uczelni przez Białoruski Uniwersytet w Mińsku, traktuje o podstawowych zagadnieniach renty gruntowej i renty różniczkowej I i II. Zawiera krytykę tzw. prawa zmniejszającej się wydajności, renty absolutnej i ceny ziemi, rozwoju kapitalizmu w gospodarce rolnej, i uspołecznienia ziemi.

JELEŃSKI E., MAKOWSKI St., SIKORSKA K.: **Zasady rachunkowości oraz analizy drobnego gospodarstwa rolnego.** W-wa 1960. PWRiL. Biblioteczka Kółek Rolniczych, s. 78.

Przystępnie opracowana, popularna broszura przeznaczona dla instruktorów kółek rolniczych, daje wskazówki jak prowadzić rachunkowość w drobnym gospodarstwie rolnym, obliczać koszty produkcji poszczególnych artykułów rolnych, analizować wyniki działalności gospodarstwa oraz jak na tej podstawie planować jego produkcję.

JELEŃSKI E., MAKOWSKI ST., SIKORSKA K.: Książka rachunkowa dla własnych potrzeb rolnika. W-wa 1960, PWRiL, Biblioteczka Kółek Rolniczych, s. 120.

Publikacja stanowi książkę rachunkową tak ułożoną, że bardziej światły rolnik potrafi ją prowadzić samodzielnie i bez trudu obliczyć dochód z gospodarstwa. Mniej zaawansowanym rolnikom pomoże w tym względzie instruktor rolny posługujący się omówioną wyżej broszurą pt. „Zasady rachunkowości”.

KARLIK I.: Jedynje sielskochozajstwiennyje koopieratiwy Czechosłowakii. (Spółdzielnie produkcyjne w Czechosłowacji). Moskwa 1959, Sielchozgis, s. 153.

Autor zapoznaje czytelników z niektórymi wynikami socjalistycznych przeobrażeń rolnictwa czechosłowackiego i perspektywami jego dalszego rozwoju, dając głęboką analizę przesłanek produkcyjnego uspołdzielczenia wsi czechosłowackiej. Dla informacji podajemy, że na 1. IV. 1959 było w Czechosłowacji 81,4% wsi kolektywizowanych, a w bieżącym roku przewiduje się pełną ich kolektywizację. Praca popularna, przewidziana dla szerokich kręgów czytelników.

KOKAREW N. A.: Socjalistyczeskije preobrazowanije sielskogo chozajstwa w Kitajskoj Narodnoj Riespublikie (Socjalistyczne przekształcenie rolnictwa w Chińskiej Republice Ludowej). Moskwa 1958, Gospolitizdat, s. 251.

Praca ujęta w sposób popularny, dotycząca stosunków agrarnych, reformy i socjalistycznej przebudowy rolnictwa oraz spółdzielczości produkcyjnej chłopstwa chińskiego. W załączniku podano podział dochodów w spółdzielniach produkcyjnych ChRL w 1955 r.

NOWICZEW A. D.: Krestjanstwo Turcji w nowiejszeje wriemia. (Współczesne chłopstwo Turcji). Moskwa 1959, Izd. Wostocz. Litier., s. 289.

Na podstawie materiałów źródłowych, jak akty prawne dotyczące tureckiej polityki agrarnej, materiały statystyczne o stanie gospodarki rolnej i położeniu chłopstwa, sprawozdania i referaty z różnych kongresów, dokumenty i wystąpienia przywódców partyjnych oraz obszernej literatury przedmiotu w językach: tureckim, rosyjskim i zachodnio-europejskich — autor omawia problemy agrarne wsi i rolnictwa tureckiego od roku 1918 do lat ostatnich.

PAWSON H. C.: Cackle Park Farm (Farma „Cockle Park”). Londyn 1960, Oxford Univ. Press, s. 261.

Opis pastwiskowego gospodarstwa doświadczalnego na terenie Wielkiej Brytanii (w okresie 1896—1956). Podsumowanie 60 lat badań nastawionych przede wszystkim na różne formy gospodarki łąkowej i pastwiskowej oraz na hodowlę bydła wraz z omówieniem gospodarki leśnej, ogrodnictwa, warunków klimatycznych. Praca zawiera wiele wskazówek o charakterze praktycznym.

ROSOWSKI St.: Koszty eksploatacji ciągników rolniczych. Metoda obliczania i poziom kosztów. W-wa 1960, PWRiL, s. 158.

Wydana drukiem praca doktorska, której streszczenie zamieszczone zostało w nrze 4/1959.

RÜBENSAM E.: Die Standortverteilung der landwirtschaftlichen Produktion (Rejonizacja produkcji rolnej w Niemieckiej Republice Demokratycznej). Berlin 1959, Deutscher Bauernverlag, s. 338, 4 tabl.

Planowa, na naukowych podstawach oparta, rejonizacja i specjalizacja socjalistycznej produkcji rolnej, traktowana jest w NRD jako jeden z ważniejszych środków osiągnięcia w 7-lacie (1959—1965) wysokiego poziomu wydajności. Omawiana praca poświęcona jest analizie warunków naturalnych i sposobów osiągnięcia powyższych zadań. Cz. II (stanowiąca 2/3 treści) dotyczy konkretnych okręgów i typów produkcyjnych, cz. I — zawiera materiał metodologiczny, zaś cz. III (końcowa) — wskazówki praktyczne (odnośnie: rejonizacji, specjalizacji i planowania produkcji towarowej) — realizowane w sposób naukowy na zasadach podanych w częściach I i II.

RUNOWICZ A.: Problemy kryzysu agrarnego w USA. W-wa 1960, PWG, s. 255.

Na tle ogólnego rozwoju gospodarki kapitalistycznej autor omawia w sposób dyskusyjny zagadnienie kryzysu agrarnego w USA w okresie ostatnich 40 lat, dając jednocześnie zarys marksistowskiej teorii kryzysów agrarnych, teoretyczną analizę

i ocenę interwencji państwa w rolnictwie. W pracy uwzględniono sprawy renty gruntowej, monopoli, koncentracji produkcji itd., zaopatrzone ją również w aneks, zawierający statystyczną dokumentację.

RYCHLIK T., KOSIERADZKI M.: Aktualne problemy ekonomiki i organizacji PGR (Materiały z kursów dla aktywu rolnego). W-wa 1959, W. Sz. Nauk. Społ. przy KC PZPR, s. 102.

Skrypt wydany przez Ośrodek Kursów Partyjnych omawia — na ogólnym tle działalności PGR — problematykę produkcyjną, drogi wiodące do poprawienia rentowności PGR, zarządzania gospodarstw; kadry, warunki pracy i płacy. Publikacje uzupełniają tabele dotyczące zarobków robotnika wg dawnego i nowego Układu Zbiorowego Pracy (w produkcji zwierzęcej i roślinnej oraz traktorzysty) jak również literatura przedmiotu.

SACHSE R.: Die Intensivierung der landwirtschaftlichen Produktion in den LPG (Intensyfikacja produkcji rolnej w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych). Berlin 1959, Deutscher Bauernverlag, s. 150.

Kolejny (5) zeszyt Serii Prac z Dziedziny Ekonomiki Rolnej oparty na badaniach intensyfikacji produkcji rolnej, przeprowadzonych w 15 spółdzielniach produkcyjnych w czasie od 1953 do 1957 r. Po wstępnym wprowadzeniu w zagadnienie intensyfikacji rolnictwa, jako podstawowej drogi do podniesienia produkcji rolnej przy jednoczesnym wzmoczeniu wydajności pracy, w I części podano rozważania teoretyczne, dotyczące intensyfikacji i ekonomicznej efektywności rolnictwa, wraz z metodologią, w części II zaś — wyniki konkretnych badań i doświadczeń w tym zakresie na przykładzie 15 badanych gospodarstw.

VAN VEEN S.: Invloed van de bedrijfsgrootte op de bedrijfsinkomsten in de Streek (Wpływ wielkości gospodarstw na wysokość dochodu w okręgu „de Streek”). Wageningen 1959, Centrum voor Landbouwpubl. en Landbouwdocum., s. 119, 3 tabl.

Jeden z zeszytów sekcji ogrodniczej Naukowych Badań Rolniczych omawia wyniki doświadczeń nad wpływem wielkości obsady roboczej gospodarstw na koszty obliczone na 1 ha. Załączniki zawierają szczegółowe dane liczbowe i kalkulacje, zilustrowane wykresami.

Voprosy geografii chozjajstwa Kitajskoj Narodnoj Riespubliki (Zagadnienia geografii rolnictwa Chińskiej Republiki Ludowej). Moskwa 1959, Izd. Ak. Nauk SSSR, s. 167.

Praca zbiorowa wykonana w Instytucie Geografii Akademii Nauk ZSRR. Jest ona odbiciem aktualnego stanu prac nad poznaniem warunków naturalnych i ekonomicznych rolnictwa chińskiego, jako podstawy do rejonizacji produkcji rolnej w Chinach. W zakończeniu każdego z 5 rozdziałów podano obszerną literaturę przedmiotu.

WACŁAWOWICZ ST.: Metodyka określania stanu i kierunku rozwoju produkcji podstawowych zbóż na przykładzie woj. krakowskiego. Kraków 1960, PWN s. 116.

Praca o charakterze metodycznym, mająca na celu wykazanie wyższości metod matematyczno-statystycznych nad innymi metodami przy określaniu stanu i kierunku rozwoju struktury zasiewów i plonów 4 podstawowych zbóż. Zgromadzone materiały dotyczą 5 wybranych powiatów oraz całego województwa. Autor podaje zastosowaną w pracy technikę obliczeń matematyczno-statystycznych, a m. in. zależności statystycznej między plonem a nawożeniem i weryfikuje je w planowaniu struktury zasiewów i plonów. Praca jest próbą ulepszenia metod przewidywania i planowania produkcji 4 zbóż, jak również może być wykorzystana do badań stanu i kierunku rozwoju całej produkcji roślinnej.

WILCOX W. W., COCHRANE W. W.: Economics of American Agriculture (Ekonomia polityczna rolnictwa amerykańskiego). Englewood Cliffs N. Y. 1959, Prentice Halle, s. XIII, 594.

Praca na poziomie i w sposobie ujęcia podręcznika uniwersyteckiego (spisy literatury i pytania kontrolne na końcu każdego rozdziału). Ma ona na celu dać czytelnikowi pogląd na rolnictwo amerykańskie w ujęciu ekonomicznym, pomóc w zrozumieniu podstawowych zasad ekonomicznych, które mogą być stosowane zarówno w różnych gałęziach ekonomii, jak i w rolnictwie, pogłębić znajomość problemów

ekonomicznych rolnictwa amerykańskiego i postępu, który ma miejsce w ich rozwiązywaniu, wreszcie zachęcić do dalszych studiów w tym kierunku. Tematyka pracy skupia się wokół zagadnień zwiększenia wydajności produkcji gospodarstwa, rynku produktów rolnych, cen i dochodów, pomocy rządu dla potrzeb rolnictwa itd.

YANG C. K.: **A Chinese Village in Early Communist Transition** (Wieś chińska we wczesnym okresie przemian komunistycznych). Cambridge — Massachusetts 1959, Harvard Univ. Press s. 284.

Zadaniem pracy jest oświetlenie problemu wsi chińskiej w okresie przedkomunistycznym oraz zmian, które zaszły w ustroju komunistycznym na przykładzie wsi położonej w pobliżu miasta, a więc bardziej podatnej na miejskie wpływy społeczne, polityczne i ekonomiczne. Autor omawia badaną wieś, jej stosunki demograficzne i rodzinne, metody gospodarowania, sprawy własności, produkcji, konsumpcji itp. w okresie przedkomunistycznym, walki klasowe pierwszego okresu reform rolnych, konfiskatę i podział ziemi, położenie ekonomiczne i społeczne wsi po reformie. W trzecim okresie — kolektywizacji — szczególną uwagę położono na zagadnienie spółdzielni produkcyjnych i komun rolnych.

Z badań nad roślinami pastewnymi. W-wa 1960, PWRiL, s. 425.

Kolejny, 20 numer Zeszytów Problemowych Postępów Nauk Rolniczych zawiera materiały z międzynarodowego sympozjum zorganizowanego w czerwcu 1958 r. w Poznaniu przez Zakład Hodowli Roślin PAN. Oprócz referatów w większości o charakterze technicznym, poruszono również kilka zagadnień z dziedziny ekonomicznej, jak np. wydajność niektórych roślin, metody opracowania bilansów paszowych itp.

Zarys rejonizacji przyrodniczo-rolniczej w województwie wrocławskim. Wrocław 1960, PWRN, Wydż. Roln. i Leśn. s. 486.

Jak sami autorzy w uwagach wstępnych stwierdzają, problemy czysto ekonomiczne zostały w omawianej pracy poruszone bardzo pobieżnie: „Wymagają one bowiem specjalnej analizy, przede wszystkim pod kątem widzenia powiązania rolnictwa z innymi działami gospodarki narodowej... oraz powiązania województwa z resztą kraju i opracowania założeń do planu perspektywicznego” (str. 4) — czego powyższa publikacja nie zawiera. Niemniej jednak ze względu na wagę zagadnienia praca zasługuje na uwzględnienie w naszej bibliografii. Autorzy posłużyli się w niej wszelkimi rozporządzalnymi materiałami statystycznymi i dotychczas opublikowanymi opracowaniami, nanosząc je na mapy, tabele i wykresy.